

C. PLINI CAECILI SECVNDI

EPISTVLARVM LIBRI NOVEM

EPISTVLARVM AD TRAIANVM LIBER

PANEGYRICVS

RECENSUIT

MAVRITIVS SCHVSTER

EDITIO ALTERA AVCTA ET CORRECTIOR

ADIECTAE SVNT DVAE TABVLAE

LIPSIÆ IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI MCMLII

C. PLINI CAECILI SECUNDI
EPISTULARVM LIBRI NOVM

CONSPECTVS SIGLORVM

CODICES

(qui in recensendis *Epistularum libris IX* adhibiti sunt: cf. supra p. III—XIII).

- M** = codex Medicus plut. XLVII no. 36, saec. X
V = codex Vaticanus Lat. 3864, saec. IX vel X
B = codex Ashburnhamensis R 98 [37] s. Bezuacensis, saec. X
F = codex S. Marci 284, saec. XI vel XII
II = codex Pierpont Morgan, saec. VI
D = codex Dresdensis D 166, saec. XV
m = codex Marcianus Lat. class. XI, 37, saec. XV
o = codex Ottobonianus Lat. 1965, saec. XV
u = codex Urbinas Lat. 1153, saec. XV
x = codex Vindobonensis 48, saec. XV

EXCERPTA

- L** = codex Leidensis Vossianus Lat. 98 (ep. 1, 1; 2, 1—6; 6)
Mon. = codex Monacensis 14641 (ep. 1, 6 et 6, 10)
I = codicis Bodleiani Auct. L. 4. 3 supplementa manu scripta ad lib. VIII (ep. 8, 8, 9—18, 11)
i = codicis Bodleiani Auct. L. 4. 3 adnotationes manu Guilelmi Budaei adscriptae (ep. 9, 16 et passim)

EDITIONES

- p** = editio princeps Ludovici Carbonis an. 1471, contin. libros I—VII, IX
r = editio Romana Ioannis Schureneri c. an. 1474, contin. libros I—IX

CONSPECTVS SIGLORVM ET NOTARVM

α = editio Aldina, Venetiis an. 1508 (ed. alt. an. 1518), contin.
libros I–IX

ζ = $\left\{ \begin{array}{l} \text{Pomp. Laet.} = \text{editio Pomponii Laeti an. 1490} \\ \text{Ber.} = \text{editio Philippi Beroaldi an. 1498} \\ \text{Cat. (Cat.}^1\text{)} = \text{editio Ioannis Mariae Catanacii an. 1506} \\ \quad \text{(Cat.}^2\text{)} = \text{ed. alt. an. 1518} \end{array} \right.$

α = consensus librorum **MV**

β = consensus librorum **BFII**

γ = consensus librorum **Dm**

δ = consensus librorum **oux**

In iis autem Epistularum libris locisque, ubi non omnes eiusdem familiae codices praesto sunt, hoc siglum denotat eum librum (s. eos libros), quo (quibus) textus ille suppeditatur. quas res iam sub uno aspectu ponemus:

Hunc igitur in modum Epistularum libri novem his exemplaribus **MVBFII Dmouxprag** traditi sunt:

1–4: **MVBFII Dmouxprag**:

1, 1, 1–2, 20, 13 *pro(cessit)*; 3, 5, 4 (quibus omnia—4, 30 om. **II**)

1, 8; 12; 23; 24 om. **Dm**

1, 16, 1 (*vero*)—20, 7 (*ederet*); 3, 1, 11 (*fuit*)—3, 6 (*potes*); 8, 4 (*est vale*)—9, 28 (*dixi diligenter*) om. **MV**

2, 1, 1–4, 30, 11 om. **m**

2, 4, 2 (*eztiterim*)—12, 2 (*monstrandumque*); 3, 5, 20 (*quae te*)—11, 9 (*pluris*) om. **B**

4, 26 om. **BF**

5, 1–8, 4 **MBFDouxprag**:

6, 22 (*inde a vicinasque*)—8, 4 om. **B**

7, 1–8, 4 (*curiosi*) habet **F²**; vid. p. V

5, 8, 4–7 **MDouxprag**:

8 **Mrag**:

8, 2 (*quas obvias*)—18, 11 (*amplissimos hortos*) om. **rC**. manu exarata addit **I**; vid. p. XIV

9, 1–26, 8 **MDouxprag**:

16 om. **Douxprag**, manu exaratam addit **i**; vid. p. XIV

9, 26, 8–40 **Douxprag**.

(In apparatu critico Aldinae lectiones, quoniam maior earum esse solet praestantia, ante **prag** posui.)

Te negotiis distineri ob hoc moleste fero, quod deservire studiis non potes. si tamen alteram litem per iudicem, alteram, ut ais, ipse finieris, incipies primum istic otio frui, deinde satiatas ad nos reverti. vale.

8.

C. PLINIVS PRISCO SVO S.

1 Exprimere non possum, quam iucundum sit mihi, quod Saturninus noster summas tibi apud me gratias
2 aliis super alias epistulis agit. perge, ut coepisti, virumque optimum quam familiarissime dilige, magna voluptatem ex amicitia eius percepturus nec ad
3 breve tempus! nam cum omnibus virtutibus abundantum hac praecipue, quod habet maximam in amore constantiam. vale.

9.

C. PLINIVS FVSCO SVO S.

1 Quaeris, quemadmodum in secessu, quo iam diu
2 frueris, putem te studere oportere. utile in primis, et multi praecipunt, vel ex Graeco in Latinum vel ex Latino vertere in Graecum. quo genere exercitationis
3 proprietates splendorque verborum, copia figurarum, vis explicandi, praeterea imitatione optimorum similia inveniendi facultas paratur. simul, quae legentem fellellissent, transferentem fugere non possunt. intelligentia ex hoc et iudicium adquiritur.
3 Nihil offuerit, quae legeris hactenus, ut rem argumentumque teneas, quasi aemulum scribere lectisque

19 sq. Quint. 10, 5, 2 sqq. (vertere Graeca in Latinum . . . ex Latinis conversio)

αγδ] 1 distineri* (cf. Cic. S. Rosc. 22. Plin. pan. 25, 4) detineri ux abstinere o [deservire] deservere δ || 2 ais om. γδρ || 4 reverti libri, nil mutandum; cf. Haec., BphW. 1913, 1264 || 9 epistulas γ || 12 abundet α || 16 Tusco δ || 18 utile in primis αα || utile (-li γ) mihi primum γδρ || 19 multi praecipunt αα || multi praeeperunt γ multis praecipue erit (erit om. ux) δρ || 22 intellegenti γδρ

conferro ac sedulo pensitare, quid tu, quid ille commodius. magna gratulatio, si non nulla tu, magnus pudor, si cuncta ille melius. licebit interdum et notissima eligere et certare cum electis. audax haec, non
6 tamen improba, quia secreta contentio: quamquam multos videmus eius modi certamina sibi cum multa laude sumpsisse, quosque subsequi satis habebant, dum non desperant, antecessisse.

Poteris et, quae dixeris, post oblivionem retractare, 5
10 multa retinere, plura transire, alia interscribere, alia rescribere. laboriosum istud et taedio plenum, sed 6
difficultate ipsa fructuosum, recalescere ex integro et resumere impetum fractum omissumque, postremo nova velut membra peracto corpori intexere nec tamen
15 priora turbare.

Scio nunc tibi esse praecipuum studium orandi; sed 7
non ideo semper pugnacem hunc et quasi bellatorum stilum suaserim. ut enim terrae variis mutatisque seminibus, ita ingenia nostra nunc hac, nunc illa meditatione recoluntur. volo interdum aliquem ex historia 8
locum apprehendas, volo epistulam diligentius scribas. nam saepe in oratione quoque non historica modo, sed prope poetica descriptionum necessitas incidit, et pressus sermo purusque ex epistulis petitur. fas est et 9
10 carmine remitti, non dico continuo et longo (id enim perfici nisi in otio non potest), sed hoc arguto et brevi, quod apte quantas libet occupationes curasque distinguit. lusus vocantur; sed hi lusus non minorem 10
15 adeo (cur enim te ad versus non versibus adhorter?)

20 sqq. (§ 8—15): cf. Friedlaender Sittengesch. 10 II 254 || 28 Tac. dial. 20, 7 arguta et brevi sententia || 28 lusus: Mart. 4, 49, 2. Tac. dial. 10, 5

αγδ] 2 si om. γxp | tu ar tum rell. || 4 cum om. γ || 7 quosque] quos γ || 10 plura αα multa rell. || 16 tibi] te γδρ || 17 bellatorum] bellorum γδρ || 19 illa αα rς illac rell. || 22 oratione δρ rς orationes rell. | historia δρ || 23 descriptionum αα -one γδρ -onis rς || 24 petitus δ || 27 quod] quot δ | quantas] ta γδ | occupationis γδ || 28 vocatur γ

- 11 ut laus est cerae, mollis cedensque sequatur
 si doctos digitos iussaue fiat opus
 et nunc informet Martem castamve Minervam,
 nunc Venerem effingat, nunc Veneris puerum;
 utque sacri fontes non sola incendia sistunt,
 saepe etiam flores vernaue prata iuvant:
 sic hominum ingenium flecti ducique per artes
 non rigidas docta mobilitate decet.
- 12 itaque summi oratores, summi etiam viri sic se aut
 exercebant aut delectabant, immo delectabant exer- 10
 13 cebantque. nam mirum est, ut his opusculis animus in-
 tendatur, remittatur. recipiunt enim amores, odia, iras,
 misericordiam, urbanitatem, omnia denique, quae in
 14 vita atque etiam in foro causisque versantur. inest his
 quoque eadem quae aliis carminibus utilitas, quod 15
 metri necessitate devincti soluta oratione laetamur et,
 quod facilius esse comparatio ostendit, libentius scribi-
 mus.
- 15 Habes plura etiam fortasse, quam requirebas, unum
 tamen omisi; non enim dixi, quae legenda arbitrarer: 20
 quamquam dixi, cum dicerem, quae scribenda. tu me-
 mineris sui cuiusque generis auctores diligenter eli-
 gere! aiunt enim multum legendum esse, non multa.
- 16 qui sint hi, adeo notum probatumque est, ut demons-
 tratione non egeat; et alloqui tam immodice epistu- 25
 lam extendi, ut, dum tibi, quemadmodum studere debeas,
 suadeo, studendi tempus abstulerim. quin ergo pugil-
 lares resumis et aliquid ex his vel istud ipsum, quod
 coeperas, scribis? vale.

1 Demetr. *περί ἔργου*. § 296. Quint. 10, 5, 9. Hier. ep. 52, 3;
 cf. Mayor, *Cl. Rev.* 1903, p. 57 || 23 Quint. 10, 1, 59; cf. Otto 232

α γ δ] 2 fiat] fingat r c || 3 castamque a || 6 iuvant α r c lavant
 (corr. in levant γ) γ o a p l u a n t x || 7 hominum] -sm o -es
 y u x || 8 rigida doctas Ba., *Frgm. p. L. p. 373* || 13 in vita] ad
 vitam γ δ p || 14 quoque his γ || 15 devincti*; cf. Cic. *fat. 20*
 necessitate . . . devinciunt] -tis α defuncti u defuncti Berth,
 Gesner || 21 tu] tum α || 22 probatumque α r provocatumque
 rell. || 23 resumis] -es α sumis a | aliquid γ | istud ipsum]
 istud (ill- o) studium δ